

Krajc, Josef

Jubileum Františka Malíře

Opera Slavica. 1999, vol. 9, iss. 4, pp. 39-40

ISSN 1211-7676

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/117180>

Access Date: 09. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

vlivu angličtiny na ruštinu v porovnání se situací v češtině. Své badatelské výsledky uveřejňuje především na stránkách *Sborníku prací Filozofické fakulty brněnské univerzity* a v časopise *Opera Slavica*, vydávaném od roku 1991 v Brně.

Trvalými jubilatovými vlastnostmi vždy byly vitalita, pracovní elán, houževnatost, úsilovné rozvíjení odborné činnosti, snaha o kvalitní odbornou přípravu vědeckého dorostu a zaujetí pro výuku. Do dalších let mu upřímně přejeme stále zdraví, osobní a tvůrčí pohodu a další úspěchy v badatelské činnosti.

Aleš Brandner

Jubileum Františka Malíře

Významného životního jubilea se dožívá prof. PhDr. František Malíř, DrSc., (13. 9. 1919), přední náš rusista, jazykovědec a pedagog. Je naším nejdůležitějším vědeckým pracovníkem v oboru teorie a praxe vyučování ruštině i ostatním cizím jazykům.

Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Karlovy s aprobací ruský a anglický jazyk. V roce 1950 byl promován na doktora filozofie a své jazykové znalosti využil jako tlumočnick v *Dozorčí komisi pro příměří v Koreji* v letech 1954–55. Po návratu do vlasti a úspěšné docentské habilitaci byl ustanoven děkanem Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem. Na základě rozsáhlé publikační a vědecké činnosti byl jmenován v roce 1964 vysokoškolským profesorem. Plně se pak věnoval vědecké a pedagogické práci v *Pedagogickém ústavu J. A. Komenského ČSAV*, kde působil jako ředitel ústavu. Stál u zrodu vědecké disciplíny teorie a praxe vyučování cizím jazykům. Přirozeně to byl především ruský jazyk, kde četnými publikacemi i praktickou činností měl zásadní vliv na přípravu a další vzdělávání učitelů ruštiny.

Jubilant zastupoval tehdejší Československo na pařížské mezinárodní poradě učitelů ruského jazyka v roce 1967, která přivedla na svět významnou mezinárodní organizaci MAPRIAL (*Mezinárodní asociace učitelů ruského jazyka a literatury*) a jako viceprezident asociace se natrvalo zapsal do činnosti této organizace.

Vědecká a pedagogická činnost profesora Malíře je neobyčejně bohatá. Již jako docent inicioval vydávání vědeckých sborníků a konání mezinárodních konferencí. Rozsáhlá je jeho publikační činnost, ve které se zaměřoval především na didaktické problémy ruského jazyka, a měl tak zásadní vliv na rozvoj vyučování ruštině na všech stupních našich škol. Je autorem četných vědeckých i vědecko-populárních publikací z oboru didaktiky ruského jazyka i dalších cizích jazyků. Uvedme alespoň jeho práci na frekvenčním rusko-českém slovníku, dále publikace z oblasti charakteristiky ruských dopisů, teorie odhadu a volného překladu, skupinových forem vyučování, algoritmizace ve vyučování ruskému jazyku a metodických úloh a jejich řešení. Zpracoval celou řadu učebnic cizích jazyků (zejména ruštiny a angličtiny), několik slovníků, organizoval a vedl jazykové kurzy v rozhlase a v televizi. Věnoval se výchově vědeckých aspirantů a byl oponentem četných kandidátských a habilitačních prací.

Aktivní vědecká, pedagogická a publicistická práce ho posléze vedla k podpoře demokratizačního procesu „Pražského jara“ v roce 1968. Projevil neobyčejnou statečnost v srpnu 1968, kdy neváhal odevzdat protest proti vstupu vojsk na velvyslanectví SSSR. Přirozeně byl pak postižen nastoupenou tzv. normalizací, byl zbaven možnosti pracovat ve svém oboru, publikovat a vědecky a pedagogicky pracovat. I v této době však zůstal vedoucí osobností v oboru didaktiky ruského jazyka i ostatních cizích jazyků. Ani jeho přátelé, kteří s ním nepřerušili osobní kontakt, zejména pracovníci brněnské a olomoucké univerzity, nemohli zabránit jeho dočasnému vyřazení z pracovní činnosti, kterou tak miloval. Teprve v roce 1989 byl plně rahabilitován, mohl v roce 1992 úspěšně obhájit svou monografii *Předmět didaktiky cizích jazyků* a byla mu udělena hodnost doktora věd. Byl jmenován předsedou vědecké rady *Pedagogického ústavu J. A. Komenského ČSAV*. V letech 1990–1994 zpracoval a vydal šest učebnic cizích jazyků (angličtiny, němčiny a francouzštiny), ve kterých dovedl obdivuhodně aplikovat své teoretické poznatky o jazykovém minimu.

Až po obhajobě doktorské disertace se příslušná komise i širší veřejnost dověděla i o druhé stránce náplně jeho bohatého života, které se věnoval především v době, kdy nemohl vědecky pracovat a publikovat: byla to jeho láska k hudbě a poezii. Je obdivuhodné, co dokázal vytvořit v této oblasti. Můžeme to ovšem jen konstatovat a ponechat podrobnějšímu pohledu na život a činnost jubilanta. Přesto alespoň zmínka o tom, že ovládal dokonale hru na housle, violu i violoncello, zkomponoval množství skladeb, jako například variace na národní písně, smyčcová a klavírní tria, kvarteta, písně, sbory, melodramy s vlastním textem, orchestrální i lidové skladby. Věnoval se intenzivně i poezii, napsal řadu příležitostných básní, vydával sbírky básní (*Náš čas, Čas jde dál*). V této oblasti činnosti dovedl vyjádřit svůj citový vztah k rodné zemi a rodině. Našel v tom také oporu a sílu překonat dobu nuceného odmíčení a neúčasti na vědeckém, pedagogickém a veřejném životě.

Jubilant se dosud aktivně věnuje svým zálibám: cizím jazykům, hudbě a poezii. Nelze proto jinak než vyjádřit mu obdiv a dík za to vše, co dokázal vytvořit, a přát mu mnoho dalších tvůrčích úspěchů.

Josef Krajc

Pětasedmdesátiny docenta Bedřicha Česala

Dne 4. října 1999 se dožil významného životního jubilea doc. PhDr. Bedřich Česal, CSc., vědec a učitel, působící na plzeňských vysokých školách plných čtyřicet pět let. Narodil se před sedmdesáti pěti lety v Olešné u Nezvěstic na Plzeňsku. Po studiu na klasickém gymnáziu v Plzni a po studiu latiny a ruštiny na Filozofické fakultě Karlovy univerzity v Praze se vrátil do Plzně a Rokycan jako středoškolský profesor (v letech 1949–1954) a od r. 1954 spojil svou práci i osud s vysokými školami v Plzni. Nejdříve učil na Pedagogické fakultě, kde se podílel na založení a rozvoji rusistiky v Plzni a kde později vedl katedru cizích jazyků a literatur (1968–1970). Po nuceném